Juryrapport Françoise van den Bosch Prijs 1994 voor Esther Knobel

De jury zag zich met twee richtinggevende adviezen van het bestuur van de Stichting Françoise van den Bosch geconfronteerd: ten eerste ging de voorkeur van het bestuur naar een Nederlander uit en ten tweede naar een kandidaat bij wie het sieraad centraal staat in zijn of haar oeuvre.
Het eerste advies bleek moeilijk hanteerbaar te zijn. De discussie in de jury ging al snel over de vraag hoe zinvol het is om een keuze te laten bepalen door de eigen landsgrenzen. Een internationale invalshoek is tegenwoordig heel gebruikelijk bij de organisatie van tentoonstellingen en andere projecten. Internationaal zijn er niet zoveel sieradenprijzen van aanzien. Door ook buitenlanders in aanmerking te laten komen voor de Françoise van den Bosch Prijs wordt bovendien voorkomen dat de toekenning van deze prijs gaat lijken op het afstrepen van het lijstje bekende Nederlandse namen.

Na een langdurige discussie werd besloten om de Israëlische Esther Knobel (1949) aan het bestuur van de Stichting voor te dragen als winnares van de Françoise van den Bosch Prijs 1994. Haar werk is in Nederland bekend omdat zij hier al vanaf 1978 regelmatig exposeert en omdat zij ook enige jaren in Nederland woonde en werkte. Een goed overzicht van haar werk ontbreekt tot nu toe.

In het werk van Esther Knobel staat het sieraad centraal. Haar werk getuigt van een interessante visie op sieraden, die los staat van internationale stromingen of trends. Haar sieraden zijn draagbaar en krijgen betekenis door het dragen – wat een belangrijke uitdaging voor sieradenmakers blijft. Haar sierden zijn speels, ironisch, vrolijk en intuïtief, soms bokkig, soms poëtisch – het zijn, kortom, sieraden met een knipoog. Men hoeft niet zo ingevoerd te zijn in de beeldende kunst en vormgeving om de taal die Esther Knobel in haar sieraden spreekt te begrijpen. Eigenlijk is haar werk naïef maar het is een gecultiveerde naïviteit die nooit gekunsteld aandoet. Met behulp van herkenbare motieven en beelden weet zij algemeen menselijke emoties op te roepen.

Esther Knobel toont zich in haar materiaalgebruik een onafhankelijke geest. Zij gebruikt al sinds de jaren zeventig consequent ‘arme’ materialen, aanvankelijk geanodiseerd titanium en frisdrankblikjes met opdruk. Later ging zij blik met vele kleuren en patronen beschilderen en in haar laatste werk gebruikt ze vaak onbeschilderd ‘kaal’ blik. Door haar bewerkingen laat ze het materiaal spreken en zijn eigen ‘blikkerige’ eigenschappen behouden. Dat bereikt ze door het reliëf waarmee ze contouren in het blik aanbrengt en door de primitieve lipjes waarmee ze onderdelen aan elkaar vastzet. Naast sieraden maakt ze tegenwoordig ook voorwerpen, zoals schalen en kandelaars die gekenmerkt worden door dezelfde helderheid en eenvoud.